

Valnämnden

Valnämndens verksamhetsberättelse och slutrapport för internkontroll 2022

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse för år 2022 med slutrapport för internkontroll 2022 antas.

Ärendebeskrivning

Valnämnden kansli har tagit fram förslag till verksamhetsberättelse för 2022. Verksamhetsberättelsen omfattar även slutrapport för internkontroll 2022.

Under året genomfördes val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Genomförandet har överlag fungerat väl. Förtidsröstningen har genomförts på ett antal ställen över hela kommunen och det har funnits goda förutsättningar att förtidsrösta. Valdagen har också fungerat väl utan större incidenter. Valdeltagandet gick dock ner både i Eskilstuna och i riket, och valdeltagandet ligger fortfarande några procent under rikssnittet i Eskilstuna.

Valnämnden redovisar ett överskott på 0,6 miljoner kronor för 2022 och det finns också ett tidigare överskott från 2021 på 0,2 miljoner kronor. En del av detta avses överföras till 2023, vilket beslutas i samband med delårsrapport 1.

Valnämnden har haft två internkontrollpunkter för 2022. Båda punkterna är avslutade.

Valkansliet föreslår att verksamhetsberättelsen och slutrapporten för internkontroll antas av valnämnden.

VALNÄMNDENS KANSLI

Sabine Jensen
Utvecklare

Sara Hallman Jecic
Utvecklare

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Kommunrevisionen

Verksamhetsberättelse och slutrappport för internkontroll 2022

Valnämnden

Verksamhetsberättelse

Valnämndens uppdrag är att fullgöra kommunens uppgifter vid genomförande av val och folkomröstningar. Söndagen den 11 september genomfördes val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Förtidsröstningen pågick mellan den 24 augusti och den 11 september.

Valdeltagande

Jämfört med 2018 års val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige så minskade valdeltagandet i hela riket och i Eskilstuna kommun i alla tre valen. Valdeltagandet är även fortsättningsvis lägre i Eskilstuna kommun än vad det är i riket. Att verka för ett högt valdeltagande är i första hand en uppgift för de politiska partierna och inte för valmyndigheterna. Valnämnden ska dock ge väljarna goda möjligheter att rösta. Till riksdagsvalet var valdeltagandet 80,36 procent, medan till kommunfullmäktigevalet var det 76,46 procent och till regionfullmäktigevalet 76,07 procent.

Valdeltagandet varierar stort mellan valdistrikten i kommunen, från ca 50 procent i distrikten med lägst valdeltagande till drygt 90 procent i distrikten med högst deltagande. Antalet röstberättigade i riksdagsvalet var 78 420 och i kommun/regionvalen 83 324 stycken.

Valdistrikt och valkrets

Inför valet beslutade länsstyrelsen, utifrån förslag från valnämnden, om en ändrad valdistriktsindelning av kommunen. Det innebar att antalet valdistrikt hade utökats inför valet med fem stycken, till totalt 64 distrikt. På förslag av valnämnden ändrades även kommunens valkretsindelning inför valet, från två valkretsar till en.

Förtidsröstning

Antalet mottagna förtidsröster från väljare i Eskilstuna kommun var 25 388 stycken, medan 1 198 förtidsröster skickades till andra kommuner. Totalt valde ca 32 procent av de röstberättigade i Eskilstuna kommun att förtidsrösta, vilket är en minskning från tidigare val.

Såväl förtidsröstningen som röstningen i vallokaler fungerade överlag bra och kunde genomföras utan några större incidenter eller avvikelser. En rapport från valet har sammanfattats som kommer att ligga till grund för utvecklingen det fortsatta planeringsarbetet.

Avskärmning av valsedlar och köbildning

Under 2019 infördes krav på avskärmning av valsedlar, vilket tillämpades för första gången vid ett riksdags, kommun- och regionfullmäktigeval detta år. Detta har inneburit ökade krav på bland annat lokalernas utformning och möblering. Avskärmningen av valsedlar har inneburit att det tar längre tid för väljarna att rösta, vilket har bidragit till längre köer i både vallokaler och förtidsröstningslokaler under vissa tider. Detta var till stor del väntat och större problem med köbildningen kunde undvikas genom att förbereda och instruera röstmottagarna kring hantering av köer.

Röstmottagare

Totalt arbetade cirka 450 personer som röstmottagare i vallokal eller förtidsröstningslokal. Valkansliet genomförde rekryteringen genom att tillfråga tidigare röstmottagare, annonsering på internportalen och på hemsidan, samt annonsering på Mälardalens Universitet. Många röstmottagare som rekryterades hade arbetat vid tidigare val. De personer som anmält intresse och som inte tidigare varit röstmottagare genomgick under våren en enklare kontroll, bland annat genom gruppintervjuer. Samtliga röstmottagare fick inför valet genomgå valkansliets utbildning.

Material

En stor mängd material krävs för att genomföra ett val. Inför 2022 års val införskaffades en större mängd valskärmar, valurnor och skyltar. För att underlätta materialhanteringen och transporter till och från röstningslokaler har valkansliet börjat undersöka möjligheter att köpa in och använda sig av burvagnar som kan samla en hel röstningslokals material. Användningen av burvagnar innebär dock större krav på förrådsyta, en fråga som valkansliet tillsammans med säkerhetsenheten har börjat titta på under sista kvartalet.

Valsäkerhet

Utifrån ett förändrat omvärldsläge och att bland annat valmyndigheten har uttryckt ett behov av att stärka skyddet av allmänna val i Sverige så genomfördes en verksamhetskyddsanalys inför valet. Analysen identifierade skyddsvärden och sårbarheter, hur risker kan förebyggas och hantering om en incident skulle uppstå. En incident från valdagen rapporterades till valmyndigheten, där en vallokal under rösträkningen blev utsatt för stenkastning. Polis och väktare tillkallades till platsen och en polisanmälan upprättades.

Valkansliet

Under valåret 2022 har valkansliets bemanning utökats med personal från bland annat Serviceförvaltningen i ett tidigare skede. Valkansliet organisering kommer att ses över inför kommande val för att tydliggöra rollfördelningen och minska sårbarheten.

Nästa val som valkansliet beräknar genomföra är val till Europaparlamentet i juni 2024. Planeringen av genomförandet av det valet har påbörjats under slutet av 2022.

Effektiv organisation

Ekonomi

Valnämnden hade 2022 en budgetram på 5,5 miljoner kronor och utöver det tillkom ett statsbidrag på 2,3 miljoner. Ytterligare 0,6 miljoner kronor överfördes från 2021 års överskott. Syftet var främst att använda detta till materialinköp då endast en liten del av 2020 års överskott kunde användas under 2021 då mycket material inte kan beställas från leverantörerna förrän under valåret. I samband med delårsrapport 1 avser valnämnden att begära att delar av 2022 års överskott även förs över till 2023 då tex en flytt av valförrådet kan medföra ökade kostnader. En del av överskottet kan också behöva användas till köp av administrativa tjänster då en större del av arbetet inför valet 2024 behöver komma igång tidigare än planerat.

De största kostnadsposterna under 2022 var arvoden till röstmottagare med ca 2,8 mkr, samt löner och köp av administrativa tjänster med ca 3,3 mkr. Valnämnden har också kostnader för till exempel nämndens sammanträden, lokalhyror, material, annonser och IT-system

Valnämnden redovisar ett överskott på totalt 0,6 miljoner kronor för 2022, exklusive 0,2 miljoner kronor från 2021 års överskott som inte förbrukats under 2022.

Ekonomisk redovisning

Konto	Utfall Dec 2021	Utfall Dec 2022	Budget Dec 2022	Budgetavvikelse Dec 2022	Årsprognos aug	Avvikelse mot budget Årsprognos aug
- Kommunersättning	1,2	5,5	5,5	0,0	5,5	0,0
- Övriga intäkter	0,0	2,9	2,9	0,0	2,9	0,0
Summa INTÄKTER	1,2	8,4	8,4	0,0	8,4	0,0
- Personalkostnader	-0,2	-0,7	-1,0	0,3	-1,0	0,0
- Lokalkostnader		-0,2	-0,2	0,0	-0,2	0,0
- Övriga kostnader	-0,6	-7,5	-7,2	-0,3	-7,8	-0,6
Summa KOSTNADER	-0,9	-8,4	-8,4	0,0	-9,0	-0,6
Summa ÅRETS RESULTAT exkl över-/underskott	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,6	-0,6
Över-/underskott	0,3	0,6		0,6	0,6	0,6
Summa RR verksamhetsrapportering	0,7	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0

Intern styrning och kontroll

Risk att röstmottagare gör fel för att de inte har tillräcklig kunskap för sitt uppdrag vilket kan leda till omval eller skadat förtroende

Riskvärde



Kontrollmoment

Kontrollera att alla som haft uppdrag som röstmottagare har genomgått utbildningen

Ansvarig	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Sabine Jensen	●	Alla röstmottagare har genomgått den obligatoriska utbildningen.	

Senaste kommentar (2022-12-31):

Utbildningens innehåll och upplägg behöver ses över då många (enkla) fel gjordes av både ordföranden och röstmottagare trots den obligatoriska utbildningen.

Risk att krav på avskärmning vid valsedelstall för att effektivt skydda väljaren från insyn inte uppfylls, vilket kan leda till att valhemligheten för väljarna riskeras

Riskvärde



Kontrollmoment

Stickprov av avskärmning för valsedlar under förtidsröstningen

Ansvarig	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Sabine Jensen	●	Stickprov genomfördes under förtidsröstningen i Cityhuset, Mötesplats Skiftinge, Mötesplats Årby och PRO Torshälla. Avskärmningarna runt valsedelställen har fungerat bra och motverkat insyn, däremot har tex Mötesplats Årby haft svårt att placera dessa på optimalt sätt pga lokalens utformning.	Se över lokaler för förtidsröstning för att säkerställa att valsedelställen kan avskämmas på bästa sätt.